

REKOMMENDATION

Jag kan redan inledningsvis rekommendera Michael Neiß och Jakob Sitell för ett anslag till deras gemensamma forsknings- och utbildningsprojekt *Experimentell gjutning av vikingatida spännen*.

Till skillnad från vad många tror, utvecklades djurornamentiken – vårt lands mest genuina konstform – inte på runstenar utan främst på gjutna bruksföremål. På vikingatiden når denna konstform sin absoluta höjdpunkt: I sin bästa form utgör vikingatida gjutprodukter veritabla mästerverk som inte lämnar någonting övrigt att önskas, både när det gäller gjutteknik, teknologi och bildskapande.

Det är alltså ingen slump att vikingatidens gjutare har fått ett antal moderna efterföljare. Idag blomstrar nyproduktionen av repliker som aldrig förut. Likväl lever dagens repliker sällan upp till sina förebilder. Således utgör kommersiella ”vikingasmycken” ett hopkok av vitskilda epoker och geografiska områden. Men inför det skolade ögat framstår även auktoriserade kopior i museishopen alltför ofta som karikatyrer av vikingatiden - både i ornamentalt och gjuttekniskt hänseende!

Denna situation sammanhänger naturligtvis främst med det bristande informationsutbytet mellan skolade ornamentforskare och gjutare. Samtidigt kräver arkeologins experimentella gren sedan länge att man ska integrera teknik och levande hantverk i sin forskning. Men just inom ornamentforskningen har detta krav inte beaktats.

Mot denna bakgrund tycker jag att det är mycket glädjande att Michael Neiß och Jakob Sitell har startat ett gemensamt forsknings- och utbildningsprojekt kring vikingatida gjutning. Genom sitt samarbete med Jakob har Michael hittat en kompetent partner som kan hjälpa honom att pröva sina hypoteser kring produktutvecklingen genom praktiska experiment. Samtidigt har Jakob fått sig en handledare som kommer att lyfta hans förståelse för vikingatidens formspråk. Efter avslutat projekt kommer Jakob således vara istånd att tillverka egna repliker på vikingatida föremål som kommer ersätta dagens karikatyrmässiga repliker, vilket kommer att vara till gagn för såväl hans karriär som för den arkeologiska vetenskapen.

Jag har följt Michaels forskning under många år och har sett hur han utvecklat sig från en arkeologistudent med en välutvecklad blick för analysteckningar till en av Nordens ledande experter på vikingatidens djurornamentik. Därför är jag övertygad om att Michael Neiß komma att genomdriva projektet med överlägsen framgång.

Stockholm 2010-04-28

Lennart Karlsson, docent
f.d. antikvarie vid Statens historiska museum
Tel. 08-6674913